

PRIS PÅ LOVPÅLAGT RENOVASJON FOR 2022

Sammendrag

Renovasjonsgebyrene består av en renovasjonspris til BIR og et påslag for oppgaver kommunen utfører selv (gebyrinnkreving/administrasjon og etterdrift/forvaltning av nedlagte avfallsdeponier).

Styret i BIR AS har vedtatt at prisen økes med 15% nominelt for fakturert lovpålagt renovasjon i 2022. Prisen på gjenvinningsstasjonene holdes uendret i 2022 for husholdningskunder.

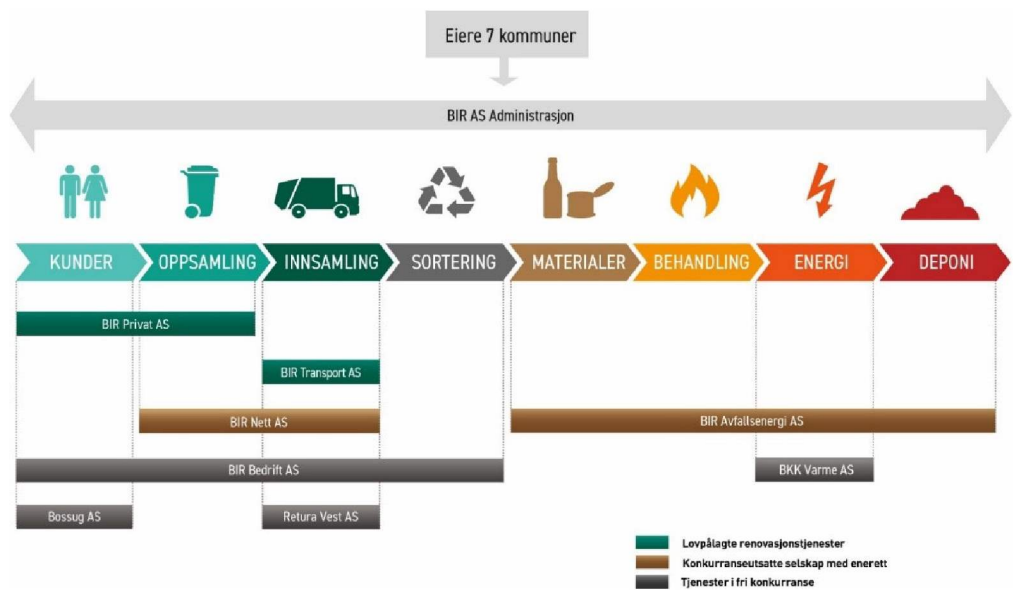
BIR ser at den gode effekten av å ha en differensiert prisingsmodell står seg. Blant annet medfører det bedre kildesortering og mer fornøyde kunder.

En gjennomsnittskunde i fleksibel gebyrmodell vil i 2022 betale kr 2 425 eks.mva. En tømning av en 140L restavfallsbeholder vil koste kr 32 (alle priser eks. mva). For perioden 2017-2022 vil BIR da ha endret prisene på lovpålagt renovasjon med 19,5%. Til sammenligning har konsumprisindeksen økt med 11,7% i samme periode (forventet inflasjon 2021 og 2022 er da 5,0% totalt).

BIR ser at det er mye usikkerhet ved utformingen av budsjett og langtidsprognose. Lovpålagt renovasjon vil uansett prises til selvkost over tid, og dersom eksempelvis inntekter fra salg av energi øker, vil merinntekten tillegges lovpålagt. BIR vil jobbe for å levere gode og samfunnsriktige tjenester til en kostnadseffektiv pris slik at BIR sine eierkommuner skal være blant de kommunene med lavest pris på lovpålagt renovasjon. Det skal de være også i 2022 og videre i perioden 2023- 2026.

Forutsetninger for budsjett lovpålagt renovasjon 2022

De 7 kommunene som er aktive eiere av BIR-konsernet har gitt BIR AS enerett for utførelse av den lovpålagte renovasjonstjenesten. BIR AS har videre tildelt deler av denne eneretten til driftsselskapene BIR Avfallsenergi AS, BIR Nett AS, BIR Privat AS og BIR Transport AS.

*Øygarden kommune som eier 1,86 % av BIR AS har valgt å utføre renovasjonstjenestene gjennom sitt heleide selskap ØyVAR AS.

Rammebudsjettet vedtas av styret i morselskapet. Rammebudsjett for lovpålagt renovasjon er utarbeidet etter innspill fra alle driftsselskaper som har aktiviteter innenfor lovpålagte renovasjon.

Budsjettet for lovpålagt renovasjon er i sin helhet bygget på prinsippet om selvkost.

Rammebudsjettet viser forventet inntekt- og kostnadsutvikling for den lovpålagte delen av BIRs-verdikjede. Verdikjeden er organisert med et morselskap og driftsselskap slik at ansvar og roller for de ulike oppgavene som skal utføres defineres på en ryddig måte. Godt fokus på kostnadsstyring og maksimering av potensielle inntektsstrømmer har gitt innbyggerne en lav pris på gode renovasjonstjenester.

Datterselskapet BIR Privat AS har vedtektsfestet at formålet med selskapet er lovpålagte oppgaver og at det ikke er mulig å betale utbytte fra selskapet. BIR Privat AS er også gitt skattefrihet med basis i det vedtektsfestede formålet. Alle regnskapsmessige resultater for hele den lovpålagte delen av BIR-konsernet avsettes mot selvkostfondet som er tillagt BIR Privat AS ved årsavslutning.

For lovpålagt renovasjon er det budsjettert med et underskudd på 2,1 mnok for 2022 og selvkostfondet vil, dersom budsjett og prognose treffer, være på 22,4 mnok per inngangen av 2023. Langtidsprognosen for lovpålagt del av konsernet viser en plan for benyttelse av selvkostfondet i henhold til selvkostforskriftens retningslinjer.

Nytt tjenestetilbud – matinnsamling fra husholdningene

I 2022 vil en av BIRs hovedoppgaver være å tilby matinnsamling for alle husholdningskundene som ønsker dette.

Vi forventer at implementeringen skal være ferdigstilt i løpet av 4. kvartal 2022 og at alle som ønsker tjenesten da skal ha fått tilbud om dette. Håndtering av disse råvarene er per nå ikke mulig uten kostnadsøkning for lovpålagte tjenester ved slik tjenesteproduksjon. BIR estimerer en netto kostnadsøkning på ca. 25 mnok i 2022 ved innføring av matinnsamling og en nesten tilsvarende kostnadsvekst i 2023 som følge av helårseffekt. Samtidig som det helhetlige tilbudet for matavfallsinnsamling blir løpende implementert gjennom 2022, vil det pr. 01.01.2022 være på plass et midlertidig tilbud til alle innbyggerne i Bergen Kommune og delvis for de øvrige eierkommunene om å levere matavfall.

Det er liten verdi i å samle inn en råvare med mindre det finnes gode bruksmuligheter for den. Per nå har BIR avtale om levering av matavfall til biogass i Danmark. Dette anlegget har god løsning for bruk av bioresten slik at råvarene utnyttes på en god måte. Likevel arbeider BIR med å kartlegge hvilke andre gode bruksløsninger denne råvaren har, helst på Vestlandet for å skape arbeidsplasser her og kunne bruke råvarene lokalt.

Dersom vi bruker innsamlede matrester til biogass, så kan bioresten for eksempel kombineres med restprodukter fra insektproduksjon til å skape et godt jordforbedringsprodukt. Et slikt produkt kan brukes til jordbruk, men også som et alternativ til jordprodukter som selges til privatmarkedet i dag. Det er få, om noen, anlegg som har biorest med positiv avsetningsverdi. For BIR er det viktig å skape produkter med positiv verdi slik at råvaren blir tatt i bruk.

BIR vil lage en oppdatert versjon av vår gebyrmodell for tjenestetilbudet vårt som vil belønne god miljøatferd enda mer enn i dag.

Budsjett lovpålagt renovasjon 2022

	Budsjett 2022	Budsjett 2021	Regnskap 2020
Inntekter:			
Betaling lovpålagte tjenester	463 284 370	397 512 311	379 352 487
Materialinntekter	23 978 816	22 773 630	23 096 138
Gjenvinningsstasjoner	29 500 000	29 000 000	30 202 504
Andre inntekter	5 485 000	5 400 000	5 248 806
Sum inntekter	522 248 186	454 685 941	437 899 935
Kostnader:			
Varekostnad behandling internt	-79 951 905	-92 070 000	-93 573 736
Varekostnad transport internt	-137 622 500	-126 055 200	-119 720 352
Varekostnad bossnettet	-54 829 411	-40 151 286	-33 752 422
Varekostnad kunde og gjenvinningsstasjoner	-252 444 616	-233 062 100	-234 100 858
Sum driftskostnader	-524 848 432	-491 338 586	-481 147 368
Driftsresultat	-2 600 246	-36 652 645	-43 247 433
Finans:			
Finansinntekter	500 000	100 000	1 089 866
Finanskostnader	-30 000	-30 000	-31 232
Sum finans	470 000	70 000	1 058 633
Resultat lovpålagt	-2 130 246	-36 582 645	-42 188 800

Vesentlige endringer på budsjett 2022 i forhold til budsjett 2021 og regnskap 2020:

Betaling for lovpålagte tjenester er i oversikten økt med 65,8 mnok fra budsjett 2021 og 83,9 mnok fra regnskap 2020. Dette skyldes i hovedsak at prisen på lovpålagte fakturerbare tjenester øker med 15% fra 2021, i tillegg til en forventet kundevekst på 1,1% i perioden.

Prisen på lovpålagt renovasjon er foreslått økt med 15,0% nominelt. En forventet inflasjon på 1,8% vil da medføre en økning i realpris på fakturerbar lovpålagt renovasjon på 13,2%. Prisen på gjenvinningsstasjonene foreslås nominelt uendret for lovpålagte kunder, noe som medfører en realprisnedgang på denne tjenesten på 1,8%.

For en gjennomsnittlig kunde vil økt pris utgjøre 395 kr per år inkl. mva. En gjennomsnittlig pris på lovpålagte renovasjonstjenester vil i 2022 være 3 031 kr inkl. mva. Sammenlignet med priser andre steder i Norge er dette lavt til tross for foreslått prisøkning.

BIR er en stor energiprodusent og inntektene fra fjernvarme og elektrisitet påvirker både pris på lovpålagte tjenester og resultat på den konkurranseutsatte delen av konsernet. For 2022 har vi budsjettet med en oppnådd gjennomsnittspris på 32 øre/kwh. Systempris 2022 for Norge var ved fastsettelsen av rammebudsjett på 29 øre/kwh. BIR mener at det er grunn til å legge vår forventede oppnådde pris noe høyere da vår største leveranse skjer i Q1 og Q4 der forventet pris er høyere. Samtidig er vårt systemområde koblet mot kabler til både UK og Tyskland der forventede priser er betydelig høyere for 2022.

Økningen i varekostnad bosnett skyldes i hovedsak åpning av resterende del av det blå nettet som nå i sin helhet er satt i drift. Store deler av det grønne bosnettet forventes åpnet i første halvdel av 2023. Kostnadene ved dette må dekkes i rammebudsjett for 2023 og 2024.

Varekostnad transport internt er økt med 11,5 mnok fra budsjett 2021 til budsjett 2022. Den store økningen skyldes i hovedsak hjemmehenting av matavfall som et nytt tjenestetilbud.

Varekostnad behandling internt er knyttet til behandling av brennbart restavfall fra rute og gjenvinningsstasjoner, matavfall fra husholdninger, rent trevirke og hageavfall, samt de typer farlig avfall som BIR Avfallsenergi AS har konsesjon for å behandle. For 2022 er det budsjettet med 12,1 mnok mindre i behandlingskostnad internt enn budsjett 2021. Årsaken til reduksjonen er i hovedsak forventningen om høyere energiinntekter og derav lavere selvkostpris for behandling.

Lange renter har økt markert den siste tiden, likevel er korte renter ennå på et historisk lavt nivå. Selvkostrenten defineres av Kommunalbanken sin observerte 5 års rente + 0,5 %. Denne estimeres for 2022 til å være 2,30 % mot 1,39 % i 2020. En økning på 0,89 % vil, med kapitalbindingen som er i den lovpålagte delen av BIR, utgjøre om lag 14 mnok økning fra 2020. Noe av denne økningen vil aktiveres som byggelånsrente på anlegg under utbygging.

Med overstående forutsetninger vil lovpålagt renovasjon oppnå et negativt resultat på -2,1 mnok.

Selvkostfondet på lovpålagt renovasjon i BIR-konsernet vil med nåværende prognose for 2021 og rammebudsjett 2022 være på 22,4 mnok ved utgangen av 2022.

Gebyrregulativ for lovpålagt renovasjon, detaljerte satser

Prismatrise for 2022 inneholder priser både for fast avtale og fleksibel gebyrmodell. Dette på grunn av at borettslag og sameier med storbeholdere/containerløsning først konverteres fra fastpris til nytt prisregulativ fortløpende når vektregistrering tas i bruk.

I prismatrisen for 2022 er det en ny varelinje med varekode 1930 – brukerpåslag NBC (nedgravde bunntømte containere/avfallsløsninger).

Brukerpåslaget er knyttet til implementering av eierskap og har sitt utspring i prosjektet «Eierskapsmodell og tjenestenivåavtale – for avfallsinfrastruktur», ferdigstilt i 2019. Styret i BIR Privat vedtok 10.03.2019 følgende: «Styret i BIR Privat AS vedtar foreslått eierskaps- og driftsmodell for moderne avfallsinfrastruktur og ber om at denne blir implementert». Gjennom prosjektet implementering av eierskap til avfallsinfrastruktur ble det av prosjektgruppen fremlagt en anbefaling om at BIR setter brukerpåslaget til 200,- eks. mva. (250,- inkl. mva.).

For å ha en samsvarende modell med Bosnettet ble det vedtatt å ha et brukerpåslag for brukere av NBC eid av BIR, dette for å dekke drift og vedlikeholdskostnader i tråd med selvkostprinsippene. Kostnaden knyttet til NBC er estimert til å være mindre enn bosnettet som gjør det nødvendig å ha et eget brukerpåslag.

Implementering av matavfallsinnsamling vil ferdigstilles i løpet av 2022 og varelinjer for matinnsamling blir derfor først tatt inn i matrisen i 2023.

Gebyrutvikling i andre kommuner

I nedenstående tabell er det vist en sammenligning av renovasjonsgebyr mellom de store byene, samt gebyrnivået for en del omegnskommuner rundt Bergen.

(NB: Det er knyttet noe usikkerhet til KOSTRA-tallene, bl.a. fra Trondheim kommune. Gebyret for Trondheim er fra sentrale strøk som er mest sammenlignbart med Bergen kommune. Noen kommuner har også avvikende renovasjonsordning, bl. med tømning av restavfall hver annen uke. Tallene fra Oslo inkl. standplassgebyr.)

	Årsgebyr renovasjon								
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Oslo	3465	3832	4312	4613	4614	4504	5540	5797	5854
Bergen	2639	2731	2599	2657	2657	2630	2584	2610	2705
Trondheim	2856	2856	2942	3290	4281	3296	4812	4810	4810
Stavanger	2753	2780	2780	2822	2879	2937	2996	3085	3610
Fjell/Øygarden (Øyvar 2020)	2827	2661	2714	2777	2714	2768	2454	2823	2950
Nordhordl. & Gulen (NGIR)	3450	3450	3350	3720	3680	4360	4360	4360	4360

Vi ser at virkningen av fleksibelgebyrmodell står seg godt og Bergen ligger i 2021 på gjennomsnittlig 26 tømminger pr år av restavfallsspannet. Selv en kunde som velger å benytte alle muligheter for tømning (52-53 ganger pr år) med et gebyr på kr 3068,- betaler i 2021 et lavere gebyr enn Oslo, Trondheim, Stavanger og NGIR. Tallene indikerer at renovasjonsgebyrene i BIR-området er på et konkurransedyktig nivå.

INVESTERINGER LOVPÅLAGT

Investeringer knyttet til drift av den lovpålagt virksomhet foretas i de enkelte driftsselskap.

Investeringer i eiendom gjøres i morselskap.

Investeringer lovpålagt 2022	Inventar, utstyr og IT	Biler og maskiner	Oppsamlings-utstyr	Gjenvinnings-stasjoner	Bygg og eiendom	Tomt	Bossnett	Summer
BIR AS lovpålagt	4 000 000			14 000 000	68 000 000			86 000 000
BIR Privat AS	10 000 000	6 300 000	41 000 000	-		-		57 300 000
BIR Transport AS	1 850 000	57 500 000						59 350 000
BIR Nett AS							71 950 000	71 950 000
BIR Avfallsenergi AS		1 400 000	400 000		3 000 000			4 800 000
Sum investeringer	15 850 000	65 200 000	41 400 000	14 000 000	71 000 000	-	71 950 000	279 400 000

Forventet investering i rørstrekk til bossnettet utgjør 62 mnok, samtidig budsjetteres det med resterende bossnettinvesteringer i kontor- og terminalbygget på Nygårdstangen med 10 mnok. Investeringen i bossnettet i Bergen sentrum ferdigstiller i hovedsak blått og grønt nett. BIR vil da ha bygget ut og satt i drift det største bossnettet i verden.

For fremtidige utbygginger av nye nett er det utarbeidet en modell for hvordan bygging skal gjøres uten at prisen på lovpålagte tjenester øker. Denne modellen benyttes ved utbyggingen på Minde, og BIR regner med at den kan benyttes andre steder i årene fremover.

Investeringer i gjenvinningsstasjoner, totalt 14 mnok, er knyttet til ferdigstillelse av ny gjenvinningsstasjon i Kvam Herad i Norheimsund. Det arbeides med oppgraderinger av flere eksisterende gjenvinningsstasjoner, men det forventes ikke at disse planene vil komme til realisering i 2022.

BIR AS bygger nytt drifts- og verkstedbygg på Espehaugen. Forventet investeringsbeløp på dette er 115 mnok, hvorav 25 mnok gjenstår i 2022. All innsamlingsaktivitet i BIR Transport AS vil samles her. Drift- og håndtering av beholdere og logistikkdelen av BIR Privat AS vil også ha dette som sitt arbeidssted.

Investeringene i driftsselskapene er i 2022 i vesentlighet koblet mot innføringen av matavfallsinnsamling fra husholdninger. Oppsamlingsutstyr og utvidelse av bilpark forventes å koste 99 mnok i 2022.

Totalt sett er investeringsbudsjettet for lovpålagt del av konsernet 279,4 mnok for 2022. Tilsvarende budsjett for 2021 var på 417,4 mnok.

GENERASJONSPRINSIPPET

Den lovpålagte delen av BIR skal overholde generasjonsprinsippet. Dette medfører at dagens kunder skal betale det tjenesten koster og ikke overføre kostnader til fremtidige generasjoner eller betale for fremtidige kunders avfallsløsning.

BIR har opparbeidet et selvkostfond som en følge av effektiv drift, forsinkelse i investeringsplan og økte inntekter i verdikjeden. Langtidsprognose 2023 - 2026 viser følgende plan for overholdelse av generasjonsprinsippet:

Langtidsprognose Lovpålagt renovasjon	2022	2023	2024	2025	2026
	Budsjett	LTP	LTP	LTP	LTP
RESULTATREGNSKAP, 1.000 NOK					
Fakturerte lovpålagte tjenester	463 284	513 689	530 744	561 739	580 389
Inntekt gjenvinningsstasjoner	29 500	29 707	44 872	45 186	45 502
Materialinntekter	23 979	24 578	25 193	25 823	26 468
Annen driftsinntekt	5 485	5 622	5 763	5 907	6 054
Sum driftsinntekter	522 248	573 596	606 571	638 654	658 414
Varekostnad behandling internt	79 952	94 629	96 346	98 060	99 800
Varekostnad transport internt	137 623	164 188	167 804	171 505	175 292
Varekostnad bossett	54 829	78 302	94 153	95 256	95 838
Varekostnad kunde og gjenvinningsstasjoner	252 444	268 639	273 810	278 985	283 935
Sum driftskostnader	524 848	605 758	632 113	643 806	654 865
Driftsresultat	-2 600	-32 161	-25 542	-5 151	3 549
Finansinntekter	500	450	470	490	510
Finanskostnader	-30	-30	-40	-50	-60
Resultat av finansposter	470	420	430	440	450
Arsresultat	-2 130	-31 741	-25 112	-4 711	3 999

Prognose for selvkostfond ved utgangen av 2021 er på 24,5 mnok, og med budsjettet underskudd på lovpålagte tjenester i 2022 forventes det at selvkostfondet er på 22,4 mnok ved utgangen av budsjettåret.

Gjennomførte investeringer i terminal for grønt nett, kontorbygg, nytt driftsbygg og ny gjenvinningsstasjon i Kvam blir satt i drift i perioden, samtidig blir det vesentligste av grønt nett satt i drift innen 2025. Dette medfører økte kostnader i form av avskrivninger, selvkostrente og drift.

Samtidig som BIR innfører matinnsamling fra husholdninger vet vi at hjemmehenting, eller hjemme-nær henting, av avfallstypene hageavfall, tekstiler og farlig avfall vil utvikles i årene som kommer. En del av BIRs kunder har også vist ønske om tilsvarende løsninger for glass og metall. BIR utvikler en ny prisingsmodell, som skal gi de rette økonomiske incentiver til å foreta riktige sorterings- og tjenestevalg etter behov. BIR håper å kunne lansere denne i 2023.

Som følge av disse faktorene har BIR i langtidsprognosen lagt opp til en prisøkning på fakturerbare tjenester på 15 % i 2022, og ytterligere 20 % nominell prisøkning (10-12 % realprisøkning) i perioden 2023-2026. Økningen er nødvendig for å kunne tilby de utvidede tjenestene, opprettholde generasjonsprinsippet, og dermed få et balansert selvkostfond. Gjennomsnittsgebyr og foreslått nominell prisøkning nedenfor er eks mva:

	2022	2023	2024	2025	2026
	Budsjett	LTP	LTP	LTP	LTP
Gebyrutvikling	15 %	10 %	2,50 %	5,00 %	2,50 %
Årsresultat (NOK 1 000)	-2 130	-31 741	-25 112	-4 711	3 999
Selvkostfond (NOK 1 000)	22 370	-9 371	-34 483	-39 195	-35 196
Gjennomsnittsgebyr	2425	2 668	2 734	2 871	2 943
Gebyrøkning per mnd	26	20	6	11	6

Betaling ved våre gjenvinningsstasjoner har ikke vært prisjustert for lovpålagte kunder siden 2003 og er heller ikke foreslått endret i 2022.